

# *Znajdź swoją linię frontu*



# Cel tej broszury

## Znajdź swoją linię frontu<sup>1</sup> – przyłącz się do innych

*Zejdź z chodnika. Chodź z nami drogą zmian.  
– Dolores Huerta*

Faktem jest, że zmiany klimatu dotyczą każdego. Wierzmy, że aby zbudować powszechny ruch musimy dotrzeć do wszystkich i pomóc im dostrzec, w jaki sposób kryzys wpływa na ich własne życie oraz pozwolić zrozumieć, że istnieją realne sposoby przeciwdziałania temu. Musimy zacząć od pomagania ludziom w określeniu wpływu, jaki kryzys wywiera na ich życie. Ale jako działacze i działaczki, musimy najpierw cofnąć się o krok i zrozumieć kontekst w jakim pracujemy. Hasło „Wszyscy jesteśmy w tym razem” jest prawdziwe, ale wprowadza w błąd: zmiany klimatyczne nie dotyczą wszystkich **jednakowo**.

## Sprawiedliwość Środowiskowa

Przedstawienie ram, w których będziemy się poruszać rozpocząć należy od uhonorowania korzeni ruchu Sprawiedliwości Środowiskowej Stanów Zjednoczonych<sup>2</sup> (U. S. Environmental Justice – w skrócie EJ) i jego wkładu w *Sprawiedliwość Klimatyczną*. Podczas gdy utrzymywanie naszej planety w stanie możliwym do zamieszkania jest w naszym wspólnym interesie, EJ oferuje światu pojęcie *nieproporcjonalnie dotkniętych skutkami*.<sup>3</sup> Według EJ *dotknięcie skutkami* to to, w jakim stopniu rasizm i bieda powodują, które społeczności dławią się spalinami ze spalarni oraz rafinerii i domy których społeczności zostały zrównane z ziemią, a ich zasoby odebrane by zasilac miasta Stanów Zjednoczonych. Ci z nas, którzy mają luksus włączenia światła i nie myślenia o tym, skąd pochodzi prąd, są bardzo uprzywilejowani kosztem innych. Przywilej ten określa, które społeczności nie cierpią z powodu gwałtownie rosnącej liczby zachorowań na astmę, białaczkę czy przypadków nowotworów i innych objawów *pozbywania się* toksycznych odpadów, wycieków i wydobywania ropy naftowej czy węgla.

## Dotknięcie skutkami

Kiedy przechodzimy od pojęcia Sprawiedliwości Środowiskowej do Sprawiedliwości Klimatycznej, znaczenie *dotknięcia skutkami* staje się znacznie szersze. Nie skupiamy się tylko na pierwotnych, punktowych źródłach zanieczyszczeń środowiska lub pojawienia się metali ciężkich w wodzie. Cofamy się o krok, by zobaczyć, na co jeszcze obecny kryzys klimatyczny ma wpływ. Z tego punktu widzenia linie frontu są wszędzie wokół nas, a „wygramy” tylko przebudowując gospodarkę i nasze relacje.

Ten kryzys wywiera wpływ również na Ciebie. Na przykład:

- Twoja siostra lub brat stacjonuje w trwającej okupacji Iraku lub bierze udział w innej wojnie o zasoby paliw kopalnych.
- Mieszkasz w Kalifornii, gdzie dwie elektrownie jądrowe są zlokalizowane na tektonicznych liniach uskokowych, tak samo jak w Japonii.
- Jesteś urodzonym w USA dzieckiem nielegalnych imigrantów w Phoenix, Arizona, i grozi wam deportacja. Zauważacie, że istnieją oderwani od rzeczywistości ekolodzy, którzy wspierają nieludzkie przepisy antyimigracyjne takimi argumentami jak *wzrost konsumpcji zasobów* i wzrost liczby ludności.
- Twoja rodzina pracowała w przemyśle samochodowym w stanie Michigan od pokoleń, ale obecnie nikt w twoim mieście nie może znaleźć pracy w tej dziedzinie, ponieważ linie produkcyjne zostały przeniesione gdzieś za ocean.

1 Koncepcja „Znajdź swoją linię frontu” została stworzona przez Generację Ruchu (Movement Generation) w 2010 roku.

2 Podstawą ruchu Sprawiedliwości Środowiskowej (EJ) jest konfrontacja i usuwanie źródeł punktowych zanieczyszczeń, które gromadzą się w społecznościach ludności rdzennej, o niskich dochodach, oraz ludzi koloru. Więcej informacji na temat EJ można znaleźć na stronie <http://www.ejnet.org/ej/>

3 Typowymi przykładami „społeczności EJ” są osoby cierpiące w pobliżu kopalń węgla, rafinerii ropy naftowej lub kopalni uranu oraz społeczności na obszarach narażonych na powstałe w wyniku zmian klimatycznych susze, głód, powodzie i huragany, a sytuacje te są zaniedbywane przez władze (np. Nowy Orlean po huraganie Katrina).

- Mieszkasz na wybrzeżu Maine i łowiska ryb, z których utrzymywała się twoja rodzina od pokoleń, są niemal wyczerpane.
- Jesteś nauczycielem i należysz do związku zawodowego w Wisconsin, który właśnie stracił prawa do ulg pod pretekstem *równoważenia budżetu* podczas recesji spowodowanej przez chroniczny brak poczucia bezpieczeństwa w społeczeństwie.
- Mieszkasz w miejscu takim jak Las Vegas, gdzie wkrótce już nie będzie wystarczającej ilości wody aby pokryć potrzeby mieszkańców.
- Mieszkasz na wybrzeżu Zatoki Perskiej i wycieki ropy położyły kres możliwości utrzymywania rodziny z łowienia ryb.

Jak widzimy ludzie są *dotknięci skutkami* na różne sposoby i w nierównym stopniu. Kiedy przyjrzymy się ekonomicznym i politycznym przyczynom kryzysu klimatycznego, możemy dostrzec, w jaki sposób wszyscy jesteśmy dotknięci jego skutkami.

## Linia frontu

Odróżniamy społeczności *na froncie* od społeczności *dotkniętych skutkami* ze względu na istnienie dodatkowego elementu **działania**.

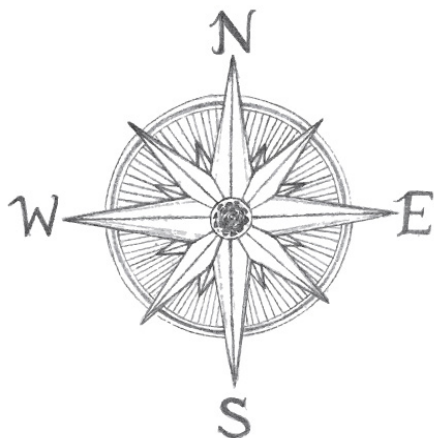


Społeczności na froncie są społecznościami bezpośrednio dotkniętymi skutkami, a ponadto były w stanie wspólnie określić, jak zostały dotknięte skutkami i organizują wspólne działania w odpowiedzi na tę sytuację.

## Linia frontu - rozwiązania

Organizowanie się do działania nie oznacza tylko zatrzymywania złych rzeczy. Wierzymy w zbudowanie ruchu społecznego, który podnosi na duchu i prowadzi naprzód oferując rozwiązania problemów klimatycznych zaczerpnięte z linii frontu. Społeczności bezpośrednio i najbardziej dotknięte skutkami nie tylko zmagają się z głównymi problemami, ale są również najlepiej wyposażone w wiedzę i umiejętności do wyznaczania drogi naprzód. Na przykład cykl zglobalizowanego przemysłu, czyli: wydobywania, produkcji, konsumpcji i składowania odpadów - powoduje chroniczne niedożywienie. Ponad miliard ludzi, którzy walczą o więcej niż jeden posiłek dziennie, to głównie małe społeczności rolnicze, które najlepiej wiedzą, jak wyżywić ludzi w swoim otoczeniu i środowisku. Tradycyjne techniki uprawy, gdy uwolnią się od ucisku światowej gospodarki, okazują się nieinwazyjne i opłacalne. To nie znaczy, że społeczności na froncie *mają wszystkie odpowiedzi* albo że mogą zaoferować uniwersalne rozwiązanie dla globalnego kryzysu. Oznacza to, że budując racjonalne rozwiązania nie musimy zaczynać od zera. Ludzie wiedzieli, jak żyć w równowadze z otoczeniem przez większość naszej historii, a wielu wciąż tak żyje nawet dzisiaj. Ponadto, ponieważ wspólnoty na froncie są z definicji zorganizowane, są w stanie zastosować swoją wiedzę do rozwiązania problemu.<sup>4</sup>

<sup>4</sup> Na przykład społeczności rdzennych mieszkańców lasów, na które negatywny wpływ mają fałszywe rozwiązania takie jak systemy równoważące, uczestniczyły w Konwencji Ramowej Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu w celu promowania prawdziwych rozwiązań opartych na ich unikalnej przekazywanej z pokolenie na pokolenie wiedzy na temat zarządzania lasami.



## Strojenie kompasu politycznego:

- W jaki sposób czerpanie inspiracji z rozwiązań społeczności na froncie może wzbogacić twoje własne rozwiązania, stosowane tam gdzie żyjesz?
- Jak myśleć o skali naszych rozwiązań by stworzyć solidne podstawy do odrzucenia geoinżynierii<sup>5</sup> i innych propozycji, które tylko pogłębiają nasz problem?
- Wszędzie naokoło istnieje wiele rozwiązań społecznościowych, ale ludzie często ich nie dostrzegają. Jak możemy połączyć je w chwytliwą, łatwo przyswajalną i przekonującą narrację?

Uczenie się od tych społeczności pomaga wyobrazić sobie efektywne rozwiązania dla naszych własnych społeczności oraz inspiruje nas do zrealizowania tych rozwiązań. Dlatego w tym ruchu każdy może znaleźć swoje miejsce. Jeśli chcemy zapoczątkować i znaleźć drogę podczas transformacji - ważne jest, aby wszyscy uczestniczyli w tym ruchu. Oznacza to także, że nasze role są różne w zależności od tego, jak i w jakim stopniu jesteśmy *dotknięci skutkami*. A co, jeśli nie pochodzę ze *społeczności na froncie*? Jaka jest moja rola w ruchu?

## Znajdź swoją linię frontu

Moja rola staje się jaśniejsza, jeśli znajdę swoją linię frontu. Muszę określić materialny i systemowy wpływ, jaki zmiany klimatu mają na mnie i moją społeczność, nazwać ten wpływ i zorganizować się wokół niego.

Może właśnie wobec tego powinienem/powinnam podjąć działania - a może nie. Każdy ma swoją linię frontu, ale nie wszystkie fronty są w równym stopniu strategiczne.

Oto przykład. Pisząc tę broszurę byliśmy stosunkowo odizolowani od szybko rosnących cen żywności i rujnujących naszą planetę toksycznych emisji z przemysłu zanieczyszczającego środowisko. Dostrzegamy, że nasza izolacja powoduje obciążenie biednych społeczeństw tymi problemami jeszcze bardziej. Wiemy też, że w końcu i nas dotkną niedobory wody. W tym przypadku ta konkretna linia frontu może nie wydawać się tak pilna, aby była w stanie wpłynąć na nasz obecny sposób bycia i nasze decyzje. Być może najlepszym sposobem na pomoc naszej własnej społeczności - na zadziałanie na jej froncie - jest tak naprawdę bezpośrednie działanie na liniach frontu innych społeczności.

Mantra *myśl globalnie, działaj lokalnie* jest skuteczna przy działaniu indywidualnym, ale przestaje się sprawdzać, kiedy myślimy o systemowej zmianie, gdyż nie wszystkie środowiska lokalne są równie istotne dla globalnej gospodarki. Zamiast tego Sprawiedliwość Klimatyczna wzywa nas by *myśleć strukturalnie, działać strategicznie* (choć może to nie być tak chwytliwym hasłem).<sup>6</sup> Jeśli więc Twoja linia frontu nie oferuje natychmiastowej możliwości działania (lub jeśli te działania nie mają szansy na wprowadzenie realnej zmiany), trzeba połączyć ją z innymi liniami frontu.

5 Grupa Etc. niedawno wydała doskonale wprowadzenie do geoinżynierii, które można pobrać pod adresem <http://www.etcgroup.org/issues/climate-geoengineering>

6 Slogan inspirowany Patrickiem Reinsborough.

## Podejmowanie działań: Łączenie swojej linii frontu z innymi

Jeśli *znalezienie swojej linii frontu* łączy się z tym, że jesteśmy dotknięci skutkami, *łączenie linii frontu* dotyczy stosunku do naszej politycznej sytuacji. Chodzi tutaj o strategię.

Możemy ocenić, że niektóre działania na froncie są kluczowe dla wszystkich innych frontów oraz w znaczący sposób mogą wpłynąć na bieżącą sytuację. Na przykład węgiel jest kluczowym elementem problemu paliw kopalnych. Wygranie krytycznej walki w Appalachie przeciwko usuwaniu szczytów górskich w celu wydobycia węgla sprawi, że inne walki staną się łatwiejsze<sup>7</sup>. To samo można stwierdzić o zmaganiach związków zawodowych domagających się negocjacji zbiorowych w Wisconsin i Indianie.

Zapytaj siebie lub swoją grupę:

- Co łączy naszą linię frontu z linią frontu, z którą chcemy połączyć siły?
- Czym się różni stosunek, jaki mają nasze społeczności do skutków, które ich dotyczą?
- Jaka jest nasza wspólna płaszczyzna polityczna? Gdzie możemy współpracować?
- W jaki sposób nasze różnice stwarzają bariery? Jak możemy znaleźć drogę poprzez te bariery i je przekroczyć?

Strategia łączenia linii frontu jest trudna, a może nawet niemożliwa do wykonania samotnie. Właśnie dlatego *znalezienie twojej linii frontu* zaczyna się od określenia, jak Ciebie dotyczą skutki oraz od działania w grupie. W grupie możesz skuteczniej ocenić swoje możliwości i priorytety niż samotnie. Nasza sytuacja polityczna jest płynna, co oferuje nam różne kąty natarcia, które dają nam wyjątkowe możliwości lub czynią naszych przeciwników szczególnie wrażliwymi. Mimo tego, że wiele lokalnych społeczności ma swoje własne priorytety i batalie, na których muszą się skupić<sup>8</sup>, wszyscy potrzebujemy wspólnych ram strategicznych, aby określić sytuację<sup>9</sup>, w których potrzebna jest solidarność narodowa lub międzynarodowa. Właśnie dlatego zazębiające się działania oparte są na organizowaniu społeczności, ale nie ograniczają się tylko to tego. Jest wiele innych wielkoskalowych punktów zapalnych, które wymagają kolejnych adekwatnych sposobów działania.<sup>10</sup>

7 Oczywiście jest to uproszczenie: wpływ na inne obszary walki z paliwami kopalnymi również zależy od tego, w jaki sposób wygra się tę walkę.

8 Wiele bezpośrednio dotkniętych społeczności frontowych nie ma luksusu wyboru swojej linii frontu. Zakres ich działalności jest określony przez niesprawiedliwe okoliczności.

9 Oprócz mobilizacji w Wisconsin i Indiana wokół ulg zbiorowych, innymi krytycznymi wydarzeniami ruchu w ostatnim czasie były: walka przeciwko ustawie antyimigracyjnej podjęte w Arizonie latem 2009 r. lub Negocjacje Klimatu COP15 ONZ w Kopenhadze na arenie międzynarodowej. Te chwile często wpływają na przyszłość lub nadają postawę całemu państwu.

10 Może to obejmować poszukiwanie różnych punktów w łańcuchu zniszczenia spowodowanym przez paliwa kopalne, odpowiedzialność korporacyjną, pracę w zakresie polityki federalnej, budowanie instytucji lokalnych, działalność w mediach krajowych, polityce lokalnej itp.

# Organizowanie Solidarnościowe

*Jeśli przychodzisz mi pomóc, marnujesz swój czas. Lecz jeśli przychodzisz, ponieważ twoje wyzwolenie jest powiązane z moimi, to pracujmy razem.*  
– Lila Watson

Kiedy dostosowuje się swoje poczynania do czyjejś linii frontu, powstaje solidarność. Solidarność nie jest jednokierunkowa. Nie tworzymy solidarności tylko dlatego, że jest ona bliskim nam ideologicznie pojęciem; tworzymy solidarność ponieważ jest strategicznie odpowiednia. Zamiast próbować motywować naszych sprzymierzeńców za pomocą altruizmu, pomagamy im zrozumieć, że solidarność jest sposobem na wygraną. To pomaga nam wyjść poza wzorce paternalizmu - kiedy to osoby posiadające zasoby *pomagają* tym, którzy tych zasobów nie mają. Zdarza się to, kiedy działacz solidarnościowy jest odcięty od własnych korzeni, własnej historii lub tego, jak został dotknięty skutkami - wtedy najgorsze wzory arogancji lub kompleksu mesjasza kołaczą się z tyłu brzydkich głów. Musisz wiedzieć, kim jesteś, aby dobrze współpracować z tymi, którzy są od Ciebie różni. Będziesz skuteczny/skuteczna w takim stopniu, w jakim zrozumiesz, jak twoja linia frontu odnosi się do innych linii frontu. Proces *łączenia* jest żmudną pracą organizacyjną – trzeba brać pod uwagę strategię, władzę, przywileje, dostęp, wpływ, różnice, podobieństwa, zaufanie - ale właśnie to tworzy ruch, w którym działamy nie jeden w imieniu drugiego - działamy we własnym imieniu i możemy podejmować znaczące i wzajemnie zazębiające się działania.

Rozważania w tej sekcji są w dużej mierze oparte są na wkładzie oddolnych działaczy zaangażowanych w Społeczne Forum Zgromadzenia Ruchu Ludowego Ekologicznej Sprawiedliwości w 2010<sup>11</sup>, „Sprawiedliwość Klimatyczna w USA: środki zaradcze, uprawnienia, reparacje i statut reprezentacji”<sup>12</sup>, list otwarty: „Działania oddolne ochładzają planetę”<sup>13</sup> (inspirowane hasłem La Via Campesina „Małe gospodarstwa ochładzają planetę”), działania Generacji Zmian<sup>14</sup>, Centrum Sztuki Zachodniej i Ekologii, oraz wielu innych, którzy wnieśli wiele dobrego do rozwoju sposobu, w jaki formułujemy nasze postulaty.

---

11 Sprawdź deklarację sprawiedliwości środowiskowej PMA na <http://climateandcapitalism.com/2010/06/30/declaration-of-the-us-ecojustice-peoples-movement-assembly/>

12 <http://www.climate-justice-now.org/cj-in-the-usa-root-cause-remedies-rights-reparationsand-representation/>

13 <https://grist.org/article/2010-10-23-open-letter-to-1-sky-from-the-grassroots/>

14 Gopal Dayaneni szczególnie pomógł nam w realizacji tych pomysłów.